

Informácia o výsledkoch kontroly zákazu predaja tabakových výrobkov osobám mladším ako 18 rokov

Inšpektormi Slovenskej obchodnej inšpekcie (ďalej len „SOI“) bola, v rámci proaktívnej informačnej kampane, v období od 24. augusta – 15. septembra 2015 vykonaná kontrolná akcia zameraná na dodržiavanie zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov v platnom znení (ďalej len „zákon o ochrane nefajčiarov“). Cieľom kontrolnej akcie bolo preverenie dodržiavania ustanovení § 6 - zákazu predaja tabakových výrobkov a výrobkov, ktoré sú určené na fajčenie a neobsahujú tabak osobám mladším ako 18 rokov a odopretie predaja týchto výrobkov osobe mladšej ako 18 rokov.

Objektmi kontroly boli prevádzkové jednotky (ďalej len „PJ“) obchodných reťazcov a malé prevádzkové jednotky živnostníkov a drobných predávajúcich, ako sú trafiky s možnosťou vstupu, stánky s predajom z exteriéru, čerpacie stanice, malé predajne potravín, prevádzky spoločného stravovania (kaviarne, hostince, cukrárne, bistrá...) a iné (ďalej len „malé PJ“).

Kontroly vykonávali inšpektori spolu s vybranými osobami mladšími ako 18 rokov v dvoch vekových kategóriách, a to maloletí vo veku od 11 do 15 rokov a mladiství od 16 do 17 rokov. Maloletí a mladiství na kontrolnej akcii vykonávali nákupy tabakových výrobkov (ďalej len „TV“).

Výsledky kontroly

Kontrola bola vykonaná celkom v **274 PJ**, z toho v **90 PJ** obchodných reťazcov a v **184** malých PJ.

Z vykonaných **274** kontrolných nákupov (ďalej len „KN“), do ktorých boli osobami mladšími ako 18 rokov požadované TV, boli tieto odpredané v **97** prípadoch, čo predstavuje **35,40 %**. Z týchto prípadov boli TV osobe mladšej ako 18 rokov odpredané v **28** PJ obchodných reťazcov a v **69** malých PJ.

Z počtu **97** prípadov protizákonne odpredaných tabakových výrobkov sa:

- v **39** prípadoch (40,21 %), išlo o odpredaj tabakového výrobku maloletému vo vekovej kategórii 11 - 15 rokov,
- v **58** prípadoch (59,79 %) išlo o odpredaj tabakového výrobku mladistvému vo vekovej kategórii 16 - 17 rokov.

Na vykonaný KN nebol vydaný doklad o kúpe v **10** prípadoch a to v malých PJ (6 prevádzok verejného stravovania, 3 stánky PNS a tabaku a 1 malá predajňa potravín). V troch prípadoch neobsahoval doklad o kúpe predpísané náležitosti (stánky PNS a tabaku).

V rámci kontrolnej akcie bolo **5** kontrol vykonaných na základe podnetov spotrebiteľov (Banská Bystrica a Košice), pričom všetky boli opodstatnené a v jednom prípade nebol mladistvému vydaný ani doklad o kúpe.

Najhorší výsledok v porušeníach zákona o ochrane nefajčiarov bol zistený v Nitrianskom regióne, v **48,78 %** bol umožnený odpredaj TV maloletým. Najmenšie % porušení zaznamenali v Trnavskom regióne, a to v **19,35 %** prípadoch.

Príklady porušenia zákona o ochrane nefajčiarov predajom tabakových výrobkov osobám mladším ako 18 rokov podľa jednotlivých predávajúcich:

- v PJ obchodného reťazca **Lidl** z 12 vykonaných kontrol boli v 3 prípadoch (čo je 25,0 %) osobe mladšej ako 18 rokov odpredané TV, z toho v 1 prípade maloletému (11 - 15 rokov) a v 2 prípadoch mladistvému (16 - 17 rokov);
- v PJ obchodného reťazca **Kaufland** zo 7 vykonaných kontrol boli v 1 prípade (čo je 14,3 %) odpredané TV maloletému (11 – 15 rokov);
- v PJ obchodného reťazca **Billa** z 12 vykonaných kontrol boli TV odpredané osobe mladšej ako 18 rokov v 6 prípadoch (čo je 50 %), z toho v 3 prípadoch maloletému (11 - 15 rokov) a v 3 prípadoch mladistvému (16 - 17 rokov);
- v PJ obchodného reťazca **Tesco** z 13 vykonaných kontrol boli v 2 prípadoch (čo je 15,4 %) odpredané TV mladistvému (16 - 17 rokov);
- v PJ obchodného reťazca **COOP** zo 19 vykonaných kontrol boli v 6 prípadoch (čo je 32 % odpredané TV osobe mladšej ako 18 rokov, pričom v 1 prípade maloletému (11 - 15 rokov) a v 5 prípadoch mladistvému (16 - 17 rokov);
- v PJ obchodného reťazca **Hypernova** z 2 vykonaných kontrol boli v 1 prípade (čo je 50 %) odpredané TV mladistvému (16 - 17 rokov);
- v PJ obchodného reťazca **CBA** zo 6 vykonaných kontrol boli v 1 prípade (čo je 16,7 %) odpredané TV mladistvému (16 - 17 rokov);
- v PJ obchodného reťazca **Moja Samoška** zo 6 vykonaných kontrol boli v 3 prípadoch (čo je 50 %) odpredané TV maloletému (11 - 15 rokov);
- v PJ obchodného reťazca **Koruna** z 3 vykonaných kontrol nebol zistený odpredaj cigariet osobám mladším ako 18 rokov;
- v PJ obchodného reťazca **Terno** z 5 vykonaných kontrol boli v 4 prípadoch (čo je 80 %) odpredané TV osobe mladšej ako 18 rokov, pričom v 3 prípadoch maloletému (11 - 15 rokov) a v 1 prípade mladistvému (16 - 17 rokov);
- v PJ obchodného reťazca **1. day** z 3 vykonaných kontrol nebol zistený odpredaj cigariet osobám mladším ako 18 rokov;
- v PJ obchodného reťazca **Milk - Agro** z 2 vykonaných kontrol boli v 1 prípade (čo je 50,0 %) odpredané TV mladistvému (16 - 17 rokov);
- v **stánkoch** PNS a stánkových predajoch **TABAK** z 93 vykonaných kontrol boli osobe mladšej ako 18 rokov odpredané cigarety v 28 prípadoch (čo je 30,1 %), z toho v 13 prípadoch maloletému (11 - 15 rokov) a v 15 prípadoch mladistvému (16 - 17 rokov);

- **na čerpacích staniach** z 25 vykonaných kontrol boli osobe mladšej ako 18 rokov odpredané TV v 13 prípadoch (čo je 52 %), z toho v 5 prípadoch maloletému (11 - 15 rokov) a v 8 prípadoch mladistvému (16 - 17 rokov);
- **v malých predajniach potravín** z vykonaných 34 kontrol boli v 10 prípadoch (čo je 29 %) osobe mladšej ako 18 rokov odpredané TV, z toho v 4 prípadoch maloletému (11 - 15 rokov) a v 6 prípadoch mladistvému (16 - 17 rokov);
- **v prevádzkach spoločného stravovania** z vykonaných 30 kontrol boli osobe mladšej ako 18 rokov odpredané TV v 16 prípadoch (čo je 53,3 %), z toho v 4 prípadoch maloletému (11 - 15 rokov) a v 12 prípadoch mladistvému (16 - 17 rokov);
- odpredaj TV bol zistený aj na **repcii hotela**, pričom TV boli odpredané maloletej osobe (11 – 15 rokov) a v **herni**, kde boli TV odpredané mladistvému (16 - 17 rokov).

Opakujúce sa nedostatky

Za účelom preverenia dodržiavania záväzných pokynov, uložených inšpektormi SOI pri kontrolách uskutočňovaných v roku 2014 sa SOI zamerala na tie podnikateľské subjekty, ktoré TV osobám mladším ako 18 rokov odpredali. Opakový odpredaj TV bol zistený u 6 podnikateľských subjektov. Ide o PJ so sídlom v Bratislavskom kraji:

- **Billa, Kazanská 6, Bratislava** (BILLA, s.r.o., Bajkalská 19/A, Bratislava) – TV boli odpredané maloletej osobe, pričom účtujúci pokladník žiadnym spôsobom nepreveroval vek kupujúceho. U daného subjektu ide o opakujúci sa nedostatok, nakoľko k odpredaju cigariet osobe mladšej ako 18 rokov došlo aj pri kontrole v júli 2014 v rovnakej PJ daného reťazca (Billa, Kazanská 6),
- **DILIGENTIA R. C. s. r. o.**, Ivánska cesta 12, Bratislava – nedostatky zistené v nasledovných PJ:
 - MOJA SAMOŠKA, Pivonková 1, Bratislava,
 - MOJA SAMOŠKA, Špitálska 21, Bratislava,
 - MOJA SAMOŠKA, Ipeľská 2, Bratislava
 - Terno, OC Retro, Nevädzová 6, Bratislava,
 - Terno, Miletičova 9, Bratislava,
 - u daného subjektu ide o opakujúci sa nedostatok, keďže odpredaj cigariet osobe mladšej ako 18 rokov bol zistený aj pri kontrole v júli 2014, avšak v iných prevádzkových jednotkách obchodného reťazca (*MOJA SAMOŠKA, Páričkova ul., Bratislava a MOJA SAMOŠKA, Záhradnícka 57, Bratislava*),
- **Novinový stánok, Pažitková ul., Bratislava** (Ing. Igor Kratochvíl, Laténska 30, Bratislava) – predaj cigariet osobe mladšej ako 18 rokov bol zistený aj v roku 2013, pričom sa jednalo o rovnaký novinový stánok,
- **Tabak Press, Apollo BC, Mlynské Nivy 45, Bratislava** (Stanoev Stanov, Estónska 58, Bratislava) – k odpredaju cigariet osobe mladšej ako 18 rokov bol zistený aj v roku 2013 v tej istej predajnej jednotke,

- **Novinový stánok, AS Mlynské Nivy 31, Bratislava** (Nivypress s.r.o., Koprivnická 9/F, Bratislava) - k odpredaju cigariet osobe mladšej ako 18 rokov bol zistený aj v roku 2013 v rovnakej predajnej jednotke,
- **MEDIAPRESS Bratislava, spol. s.r.o., Stará Vajnorská 9, Bratislava** – nedostatky zistené v nasledovných PJ:
 - Novinový stánok, Mlynské Nivy 31 – zastávka MHD, Bratislava,
 - Trafika, AS Mlynské Nivy 31, Bratislava,
 - Novinový stánok, Záhradnícka – Miletičova, Bratislava,
 - u daného subjektu ide o opakujúci sa nedostatok, nakoľko predaj cigariet osobám mladším ako 18 rokov bol zistený aj pri kontrole v roku 2014 v prevádzkovej jednotke *Tabak, Rajecká 6, Bratislava*.

Opatrenia

Vo všetkých PJ boli spísané inšpekčné záznamy. V PJ so zistenými nedostatkami, boli prijaté opatrenia a uložené záväzné pokyny na ich odstránenie.

V čase predkladania informácií z jednotlivých inšpektorátov SOI boli výsledky kontrol spracovávané právnyimi odborníkmi a pripravujú sa podklady pre začatie správnych konaní.

Z Á V E R

Kontrole dodržiavania ustanovení zákona o ochrane nefajčiarov venuje SOI zvýšenú pozornosť už od roku 2008.

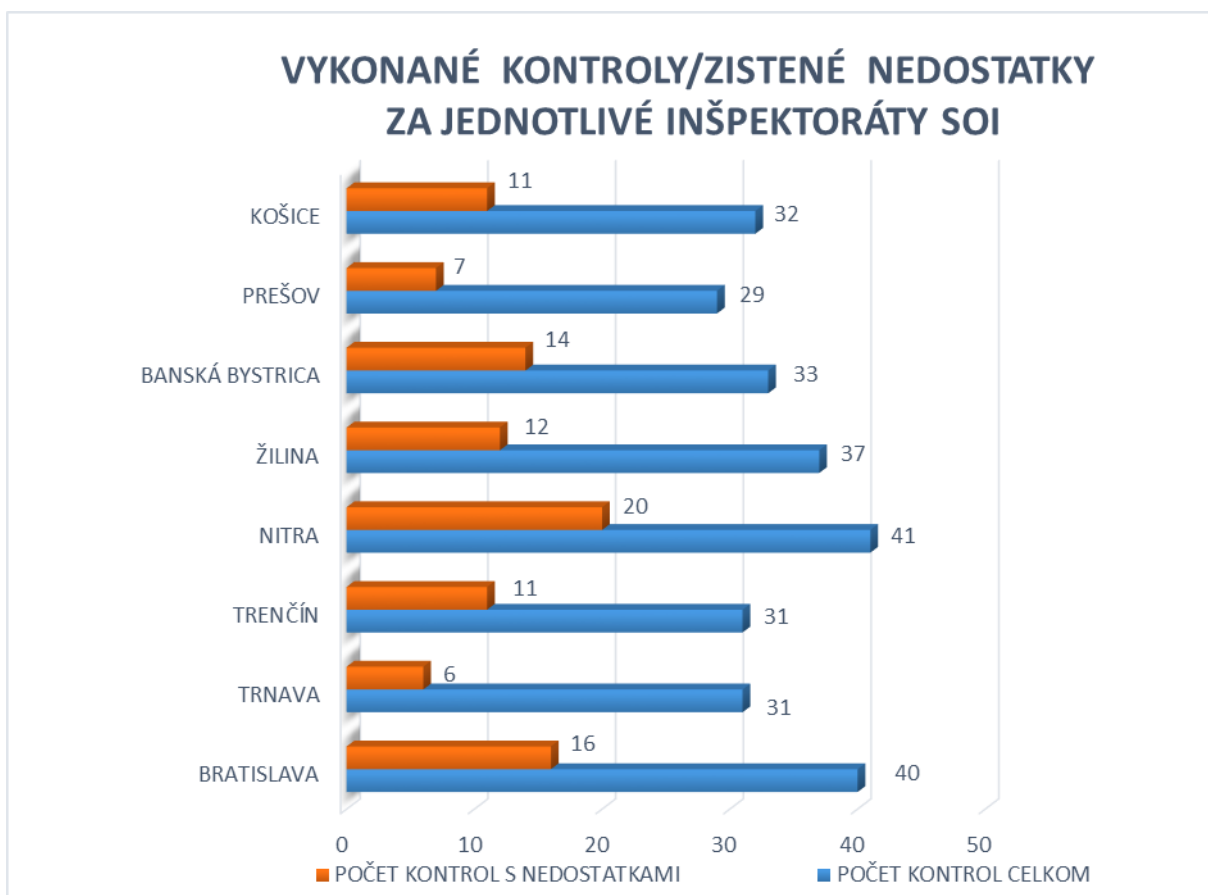
Percento prípadov predaja tabakového výrobku osobe mladšej ako 18 rokov je v tomto roku **35,40 %**. Napriek tomu, že oproti rokom 2008 (64 %), 2009 (55 %) a 2013 (42 %) je nižšie, stále platí, že maloletý vo veku 11 - 15 rokov alebo mladistvý vo veku 16 - 17 rokov sa relatívne bez problémov dostane k tabakovým výrobkom.

V porovnaní s obdobnou kontrolnou akciou uskutočnenou v roku 2014 sme zaznamenali mierny nárast predaja TV (z 29 % na súčasných 35 %), avšak negatívne musíme hodnotiť nárast pri predaji tabakových výrobkov u maloletých spotrebiteľov vo veku 11 - 15 rokov. Potom ako sme v roku 2014 zaznamenali v I. etape enormný nárast (55 %) odpredaja TV práve u nižšej vekovej skupiny spotrebiteľov (11 – 15 ročných), bola II. etapa zameraná iba na túto vekovú hranicu. Kým táto etapa kontrol priniesla pozitívny výsledok a to „len“ 16 % pochybení, v tomto roku sa nárast pochybení ocitol až na hranici 40 %.

Celkové výsledky za rok 2015 sú doslova alarmujúce, SOI pristúpi k sprísneniu postihov a kontrola v tejto oblasti bude i naďalej jednou z priorit kontrolnej činnosti SOI.

Prehľad vykonaných kontrol podľa jednotlivých regionálnych inšpektorátov SOI obsahuje nasledujúca tabuľka:

Inšpektoráty SOI	Počet kontrol maloletí 11 - 15 a 16 - 17			Počet prípadov predaja TV maloletí 11 -15 a 16 - 17			% zistených porušení
	Spolu	počet kontrol maloletí 11 - 15	počet kontrol maloletí 16 - 17	Spolu	počet prípadov predaja TV maloletému 11 - 15	počet prípadov predaja TV maloletému 16 - 17	
Bratislava	40	40	0	16	16	0	40,00
Trnava	31	14	17	6	3	3	19,35
Trenčín	31	12	19	11	3	8	35,48
Nitra	41	13	28	20	2	18	48,78
Žilina	37	21	16	12	5	7	32,43
Banská Bystrica	33	19	14	14	5	9	42,42
Prešov	29	16	13	7	2	5	24,14
Košice	32	16	16	11	3	8	34,38
SPOLU	274	151	123	97	39	58	35,40

Prehľad zistených nedostatkov v členení podľa jednotlivých predávajúcich je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

Prevádzkové jednotky	Počet kontrol maloletí 11 – 15 a 16 - 17			Počet prípadov predaja TV maloletí 11 - 15 a 16 - 17					
	Spolu	počet kontrol maloletí 11 – 15	počet kontrol maloletí 16 - 17	Spolu	v %	počet prípadov predaja TV maloletému 11 - 15	v %	počet prípadov predaja TV maloletému 16 - 17	v %
OBCH. REŤAZCE									
LIDL	12	6	6	3	25,00	1	33,33	2	66,67
Kaufland	7	5	2	1	14,29	1	100,00	0	0,00
Billa	12	7	5	6	50,00	3	50,00	3	50,00
Tesco	13	7	6	2	15,38	0	0,00	2	100,00
Coop	19	9	10	6	31,58	1	16,67	5	83,33
Hypernova	2	0	2	1	50,00	0	0,00	1	100,00
CBA	6	3	3	1	16,67	0	0,00	1	100,00
Moja Samoška	6	6	0	3	50,00	3	100,00	0	0,00
Koruna	3	2	1	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Terno	5	4	1	4	80,00	3	75,00	1	25,00
1. day	3	3	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Milk - Agro	2	1	1	1	50,00	0	0,00	1	100,00
Reťazce spolu	90	53	37	28	31,11	12	42,86	16	57,14
MALÉ PJ									
Stánky (PNS, Tabak)	93	56	37	28	30,11	13	46,43	15	53,57
Čerpace stanice	25	10	15	13	52,00	5	38,46	8	61,54
Malé predajne potravín	34	20	14	10	29,41	4	40,00	6	60,00
Prevádzky verejného stravovania	30	11	19	16	53,33	4	25,00	12	75,00
Iné – recepcia hotela	1	1	0	1	100,00	1	100,00	0	0,00
herňa	1	0	1	1	100,00	0	0,00	1	100,00
Malé PJ spolu	184	98	86	69	37,50	27	39,13	42	60,87
Reťazce + malé PJ spolu	274	151	123	97	35,40	39	40,21	58	59,79

